

Głównym celem prezentowanego projektu jest archeologiczna weryfikacja chronologiczna i funkcjonalna wczesnośredniowiecznych grodzisk z tzw. faz plemiennych oraz przełomu faz plemiennych i wczesnopaństwowych na obszarze dorzecza Mogilnicy w zachodniej Wielkopolsce. Na jej terenie, zwanej krainą grodów, zarejestrowano około 1000 takich obiektów. Dotychczas skupiano uwagę na tych łączonych z państwem pierwszych Piastów. W prezentowanym projekcie badane będą grody ze starszych faz, reprezentujące plemienne/wodzowskie struktury organizacji terytorialnej. Podejmowane działania dążyć będą do odpowiedzi na pytania o szczegółową chronologię grodzisk (czas powstania/upadku, czy grody były sobie współczesne), ich funkcji (rozplanowania przestrzeni, intensywności użytkowania) oraz ich zależności w stosunku do grodu poznańskiego (czy zostały one zniszczone w związku z budową struktur wczesnopaństwowych). Opracowanie pozyskanych w trakcie badań materiałów zabytkowych (ceramika, przedmioty kamienne/ kościane/ metalowe) dostarczy cennych informacji na temat ewentualnych kontaktów kulturowych, chronologii, charakteru obiektu itp. W szerszym kontekście, pozwoli to na pozyskanie możliwie jak największej ilości i w miarę pełnych informacji dotyczących osadnictwa grodowego w północno-zachodniej części Wielkopolski oraz posłuży do kompleksowego spojrzenia na starsze fazy wczesnego średniowiecza. Cele te mają zostać osiągnięte trzyetapowo: 1. poprzez badania nieinwazyjne, poprzedzone kwerendą danych archiwalnych i weryfikacją terenową, których wynikiem będzie wytypowanie pięciu grodzisk do dalszych badań. Zostanie przeprowadzone na nich rozpoznanie metodami geofizycznymi: magnetyczną i georadarową, które wskażą na miejsce, rodzaj oraz prawdopodobną głębokość zalegania obiektów archeologicznych. 2. poprzez sondażowe badania wykopaliskowe, które pozwolą na ustalenie chronologii i być może funkcji grodzisk. Badania te pozwolą na pobranie niezbędnych materiałów do datowania przyrodniczego: drewna (dendrochronologia), kości zwierzęcych (datowania radiowęglowe) i fragmentów ceramiki (datowanie termoluminescencyjne i archeologiczne). 3. analizę wyników przeprowadzonych badań wraz z ich korelacją do wcześniejszych ustaleń archeologicznych. Ważnym elementem realizacji projektu będzie także wątek metodologiczny i porównawczy, ponieważ niektóre grodziska były rozpoznawane sondażowo w trakcie tzw. badań weryfikacyjnych (lata 70. i 80/90. XX wieku) i zamierzona jest weryfikacja poczynionych wtedy ustaleń chronologicznych. Opisywane badania zweryfikują i uaktualnią dotychczasowe hipotezy, które budowane były dla całej Wielkopolski w oparciu o rozpoznanie południowej i centralnej części tego regionu. Obszar znajdującego się w centralnej części dorzecza Mogilnicy nigdy nie był tematem osobnego i systematycznego opracowania. Stan ten może dziwić, bowiem widoczny jest duży potencjał badawczy, ze względu na skupiska grodzisk wzdłuż rzeki Mogilnicy. Rozpoznanie części z nich umożliwi wstępne zweryfikowanie całej ich sieci na tym terenie, a także da odpowiedź na szereg pytań związanych z czasem ich funkcjonowania i zależności w stosunku do dobrze rozpoznanego grodu poznańskiego, którego powstanie najpewniej wiąże się z ich upadkiem. Wykorzystanie możliwości, jakich dostarczają nowoczesne metody datowania przyrodniczego, przyczynią się do poszerzenia bazy grodzisk zweryfikowanych w ten sposób. Dane, które zostaną pozyskane w trakcie realizacji projektu staną się przyczynkiem do dalszych interdyscyplinarnych badań dotyczących wczesnego średniowiecza na terenie Wielkopolski.